

הלכות הדרף היומי

מסכת עבודה זרה

תוכן עניינים

- א. לא אסרה תורה אלא קדירה בת יומא דלאו נותן טעם לפגם הוא מכאן ואילך ... גזירה קדירה שאינה בת יומא משום קדירה בת יומא.....1
- ב. והתנן גבי קדשים השפוד והאסכלא מגעילין בחמין ... מה ענין קדשים אצל גיעולי עובדי כוכבים הכא היתירא בלע התם איסורא בלע ... בעידנא דקא פליט לא איתיה לאיסורא בעיניה.....2
- ג. ועד כמה מלבגן ... עד שתשיר קליפתן.....3
- ד. וכיצד מגעילין א"ר הונא יורה קטנה בתוך יורה גדולה.....5
- ה. יורה גדולה גדנפא דלישא אפומא ומליוה מיא וארתחה ... קסבר כבולעו כך פולטו מה בולעו בנצוצות אף פולטו בנצוצות.....7
- ו. הסכין שפה והיא טהורה ... ונועצה עשרה פעמים בקרקע ... שאינה עבודה....ובסכין יפה שאין בה גומות ... לאכול בה צונן.....8
- הדרן עלך השוכר את הפועל וסליקא לה מסכת עבודה זרה.....11
- הדרן עלך מסכת עבודה זרה והדרך עלן.....11

דף עז.

א. לא אסרה תורה אלא קדירה בת יומא דלאו נותן טעם לפגם הוא מכאן ואילך ... גזירה קדירה שאינה בת יומא משום קדירה בת יומא

כבר התבאר במסכת נזיר דף לז: ולעיל דף סז: שכל טעם הבלוע בתוך הכלי ועמד בו כך יום שלם מעת לעת (24 שעות), ואח"כ יוצא ממנו ונותן טעם באחר, הוי טעמא לפגם ואינו אוסר. ומשום כך כל קדירה שאינה בת יומא¹,

¹ שו"ע ונו"כ שם קג ה וקכב ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

דהיינו כל ששהה מעת לעת משנתבשל בה האיסור השיבה טעם לפגם², והיתר שנתבשל בה אז מותר. ואף על פי כן אמרו חכמים שלא לבשל בה לכתחלה³, גזירה אטו בת יומא⁴.

לפיכך קדירה⁵ שבישל בה בשר לא יבשל בה חלב וכן איפכא, אפילו לאחר מעת לעת, שגזרו שאינה בת יומא אטו בת יומא, ואם בישל בה בתוך מעת לעת אסור, אבל אם שהה מעת לעת קודם שבישל בה, הוה ליה נותן טעם לפגם ומותר התבשיל בדיעבד, אבל הקדרה אסור לבשל בה אחר כך לכתחלה לא בשר ולא חלב, שהרי בלוע הוא משניהם ואיזה שיבשל בתוכו יקבל טעם השני,

יש אומרים⁶ דבדברים חריפים לא אמרינן בהו דין נותן טעם לפגם, שהחריפות משביחה את הטעם הפגום. ולכן אם בישל בקדירות איסור שאינה בת יומא מאכל חריף, כגון תבשיל שרובו חומץ או תבלין או שאר דברים חריפין אסור, מכל מקום לא מחשיב התבשיל דבר חריף מחמת מעט תבלין שבו וכן נוהגים.

ב. והתנן גבי קדשים השפוד והאסכלא מגעילין בחמין ... מה

ענין קדשים אצל גיעולי עובדי כוכבים הכא היתירא בלע

התם איסורא בלע ... בעידנא דקא פליט לא איתיה

לאיסורא בעיניה

השפוד⁷ והאסכלא והרשת וכדומה שצלה בהם בשר הטאת מגעילין במים חמים על גבי האש, ואחר כך מדיחין. ואף על גב דבשאר איסורים צריכין

² למדו חז"ל [ע"ז עה ע"ב] מכלים שבשלו בה קדשים שהטעם הבלוע בתוכה נפגם, וכשיוצא ממנה על ידי בישול ונותן טעם לתוך המאכל שבתוכה השיבה טעם לפגם ואינה אוסרת,

³ ובמקום דלא אפשר לא גזרו, סימן ק"ח סעיף ג' גבי מרדה. ובבלע איסור דרבנן בכלי חרס והפסד מרובה יש להקל, תשובת דבר שמואל אבוהב סימן שי"א, גליון מהרש"א קכב סעיף ב. כתב בתשובת בן לב חלק ג' סימן כ"ג ד"ה ואיברא בזה הלשון, ואפשר דמאי דאסרינן לכתחלה לבשל בכלי שאינו בן יומו היינו היבא דבלוע מאיסור שאסור אליבא דכולי עלמא, אבל אם איכא מאן דסבירא ליה דשרי כדאי הם לסמוך עליהם כשאינן בן יומו, כיון דליכא אלא גזירה אטו בן יומו. ובסוף התשובה שם העלה דמכל מקום אסור, גליון מהרש"א סימן קג סעיף ה

⁴ ודוקא אינה ב"י הוא דאסור לכתחלה אבל קדירה שהוא בליעה מאיסור פגום גם לכתחלה שרי. פרי תואר לעיל סי' ק"ג ס"ק ז'.

⁵ שו"ע ונו"כ שם צג א

⁶ שו"ע ונו"כ שם קג קכב

⁷ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ח הלכה יב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

ליבון מפני שתשמישן ע"י האור כמו שהתבאר לעיל דף עה: בקדשים הקילו מפני שהתירא בלע, ואף על גב דכשהם מפליטין לאחר זמן הוי נותר, מ"ב או אין האיסור בעיין⁸.

ומטעם זה שפוד או רשת שנצלה עליהם בשר לבדו שהוא היתר ואחר כך נבלע בהן חלב, הרי הן נכשרין על ידי הגעלה. או ליבון קל שקש נשרף עליו מבחוץ כמו שיתבאר⁹.

י"א¹⁰ שחמץ הנבלע בכלי על ידי האש ללא מים לפני פסח, דינו בהגעלה או ליבון קל, כלומר שנתלבן כל כך שקש נשרף עליו מבחוץ, כיון שחמץ היתרא בלע לדעה זו. אולם רוב הפוסקים הסכימוש דוקא נותר שבעת הבליעה לא היה שם נותר על הבשר כלל לכן נקרא ד"ז בשם היתירא בלע אבל חמץ דבעת השתמשות השפוד בחמץ היה שם חמץ על הבליעה ועכשיו ג"כ שמו חמץ אלא שעתה נתעורר האיסור למפרע על שם חמץ זה לא מקרי בשם היתירא בלע דחמץ בלע בתוכו וגם עכשיו הוא חמץ ובכלל איסורא בלע הוא וצריכין ליבון כשאר איסורים עד שיהיו ניצוצות ניתזין ממנו או עד שתוסר קליפתו העליונה.

וכן נוהגין¹¹ ואפילו בדיעבד יש לאסור אם נשתמשו בו בפסח בעוד שלא ליבנו אותו כ"ב וכל שכן אם רק עשו הגעלה.

אכן במקום הפסד מרובה או מניעת שמחת יום טוב והוא אינו בן יומו מעת שנשתמשו בו החמץ יש לסמוך בדיעבד על הפוסקים דסוברים דחמץ מקרי היתירא בלע ודי במה שהכשירו בהגעלה או בליבון קל¹².

ג. ועד כמה מלבנו ... עד שתשיר קליפתו

⁸ ערוך השולחן העתיד הלכות מעשה הקרבנות סימן עט סעיף טו

⁹ שו"ע הרב תנא

¹⁰ ב"י או"ח תנא ד הביא כן מהמגיד משנה שהביא שאולי הרמב"ם ס"ל הכי וזהו דעת הי"א ברמ"א מובא

ברמ"ב סי' תנא כח

¹¹ שו"ע ונו"כ תנא ד ואף הרמ"א כתב שכן נוהגין ודלא כ"א שהביא.

¹² מ"ב שם לב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

כל מקום¹³ שהכשרו על ידי ליבון, צריך ללבנו עד¹⁴ שיהיה ניצוצות ניתזין ממנו או עד שתוסר קליפתו העליונה¹⁵ שאז בודאי נשרף כל האיסור הבלוע בתוכו¹⁶. ויש מקילין¹⁷ אם נתלבן כל כך שקש נשרף עליו מבחוץ¹⁸. ונוהגין כסברא ראשונה בכל דבר שדינו בליבון,

וכן הדין בכלים שנבלע בהן שאר איסורי תורה או איסורי דברי סופרים על ידי האור בלבד, שצריך ללבנם יפה יפה כשיעור שנתבאר אבל דבר שדינו בהגעלה, רק שיש בו סדקים או שמחמירין ללבנו, סגי בליבון קל כזה¹⁹.

אלא שבשאר איסורין אין צריך ליבון אלא כשנבלע בהם דבר איסור, אבל אם נבלע בהם על ידי האור דבר היתר ואחר כך נעשה איסור, כגון שנעלה עליהם בשר לבדו שהוא היתר ואחר כך נבלע בהן חלב, הרי הן נכשרין על ידי הגעלה. או ליבון קל שקש נשרף עליו מבחוץ²⁰.

¹³ שו"ע ונו"כ או"ח תנא ד

¹⁴ ואין הבדל באיזה חום בלע אפילו בלע בחום שאין ניצוצות ניתזין אין אומרים כבולעו כך פולטו אלא צריך שיהיו ניצוצות ניתזין עיין פמ"ג א"א שם ל ועיין שו"ת מנחת יצחק חלק ג סימן סו שפלפל בזה

¹⁵ כתב הרשב"א בתורת הבית [שם] וכל שצריך ליבון אם לא ליבנו אעפ"י שהגעילו אסור להשתמש בו. ואם תאמר והלא כל מה שאפשר להפלט ולהוציא ע"י חמין כבר יצא ע"י הגעלה, הא ליתא, דכל שנשאר בו מן האיסור הרי הוא נפלט מעט מעט ואפילו ע"י חמין, והיינו טעמיה דכלי חרס שאינו יוצא מידי דופיו, ואעפ"י שהגעילו בליעת איסור, עדיין נשאר בתוכו ונפלט מעט מעט בין ע"י אור ובין ע"י חמין עכ"ל. עו"ש שם.

¹⁶ שו"ע הרב שם יג, שליבון אינו פולט האיסור אלא שורפו, פמ"ג א"א סק"ל, וכ"ה מפורש במ"ז יו"ד סי' קב"א סק"ו וש"ך שם סק"ו.

¹⁷ הג"מ פ"ז ממאכ"א ה"ג גבי כלי גוים שתשמישם באור שצריך ליבון וז"ל מצאתי בשם ה"ר אביגדור כ"ץ ז"ל שאם מלבנו עד שאם ישים עליו קש יהו ניצוצות ניתזין ממנו סגי בהכי דאל"כ אותו טרפ"א שאופין תחתיו פשטיד"א ומלבנין אותה לאפות אח"כ פלדון ואם היה צריך ללבנה עד שיהו ניצוצות ניתזין היה מתקלקל לגמרי ע"כ.

¹⁸ במרדכי בסוף עבודה זרה (סו"ס"י תתס) הביאו ב"י כתב דכלים הבלועים מאיסור בעו נשירת קליפה אבל הבלועים מהיתר כגון חלב או בשר אין צריכין ליבון גדול הנשירת קליפה [אלא רק] עד שתהא יד סולדת בו משני עבריה וגם רגילין לבדוק על ידי נתינת קש עליה מבחוץ לראות אם הקש נשרף בהכי סגי דאם כן שליט הליבון מעבר אל עבר אף על פי שלא תסיר קליפתו ומכל מקום די בכך דכיון דהיתרא בלע אם כן די להם בהגעלה ואף על גב דתשמישם על ידי האור כדמשמע בשמעתין והא לא גרע ליבון זה מהגעלה ואותו ליבון מפליט יותר מהגעלה עכ"ל. וקצת צ"ע על הרמב"א שכללו יחד עם הג"מ דהא במרדכי לא התיר אלא בהיתרא בלע.

¹⁹ רמ"א שם

²⁰ שו"ע הרב שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

וכשמלבן קדירה שצלו בתוכה²¹ צריך למלאות גחלים בפנים דווקא, ודיעבד אם לבנו בחוץ ולא בפנים ושימש בו, צ"ע אם ניצוצות נתזין בפנים אם לאסור התבשיל²².

ד. וכיצד מגעילין א"ר הונא יורה קטנה בתוך יורה גדולה

סדר הגעלה²³ לוקח יורה ומרתיה בה מים ומכניס לתוכה כל כלים הצריכים הגעלה בכלי ראשון.

וכשמכניס הכלים ליורה צריך ליוהר שיהיו המים מעלין רתיחה דהיינו אבעבועות בשעת כניסת הכלים לתוכם שהגעלה אינה אלא ברותחין שמעלין אבעבועות אבל לא בחמין אף על פי שהיד סולדת בו.

ואם מכניס ליורה כלים הרבה זה אחר זה ורגילות כשמכניסין כלי אחד לתוך הרותחין מיד נחים מרתיחתם צריך להמתין שלא יכניס כלי השנייה עד ישובו המים ויעלו אבעבועות וכן ימתין בהכנסת כל כלי וכלי²⁴.

ומאוד צריך להזהר בזה שאם לא נזהר בזה הרי הפסיד ההגעלה לגמרי. אבל העולם אינן נזהרין בזה²⁵ אבל כלים שרוב תשמישן הוא על ידי חום כלי ראשון אפילו בדיעבד אוסרין את החמין שנשתמשו בהם אם הגעילין בחמין שלא העלו רתיחה.

²¹ כגון צלי קדר דהוה ע"י אור, ועוד קודם שפולט שומן כבר בלע יבש ע"י אור, וצריך ליבון בפנים ומלאות גומרי. פמ"ג א"א שם י

²² פמ"ג שם.

²³ שו"ע הרב תנב ג - ה

²⁴ בשאר ימות השנה אם תחב בפעם א' כלי בשר וחלב ביורה להגעילם אסור אפי' בדיעבד דפליטת הבשר והחלב מתערבין יחד ונבלעים בתוך הכלים ונאסרים אא"כ אחד מהם אינו בן יומו או שיש ס' נגד כלי א' מהם ואם מגעילין בזאח"ז אין לחוש, ואם הגעילין לפסח צריך ליוהר בכל א' שלא יהא בן יומו או שיהי' ס' נגד כולם כנ"ל דין ב' ואחר הגעלה יכול לעשות מכל א' מה שירצה בשר או חלב כיון שלא היתה כונתו לכך וכנ"ל סי' תנ"א דין כ"ג (ס"ב וסק"ד ט"ו ט"ז י"ז י"ח ושה"צ).

²⁵ ויש שלימדו עליהם זכות לפי שאין דרך להגעיל רק כפות שרוב תשמישן הוא בכלי שני וקערות שרוב תשמישן הוא על ידי עירווי מכלי ראשון וכוסות שרוב תשמישן הוא בצונן וכלים הללו וכיוצא בהם אין צריך להגעילן ברותחין אלא די להם בחמין שהיד סולדת בו. שו"ע הרב שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

אם מגעיל הרבה²⁶ כלים ביורה עד שמרוב פליטת הכלים נעשו המים כציר אין להגעיל עוד באותן המים אפי' כלי שאינו בן יומו דשוב אין כח בהן להפליט הבלוע ואפשר דאפי' בדיעבד לא מהני הגעלה זו.

יש מצריכין להשהות הכלים בתוך הרותחין באומד הדעת בכדי שיפליטו כל גיעולם ולא נהגו כן ומנהגן של ישראל תורה הוא²⁷. ומכל מקום טוב להשהותו מעט מזעיר בכדי שיהיה פנאי להרותחין ליכנס לתוך עובי הכלי ולהפליט הגיעול משם שאף שהפליטה נעשית כרגע מכל מקום צריך קצת שהייה כדי כניסת הרותחין לתוך עובי הכלי וכדי יציאת הגיעול לחוץ.

נוהגין ליזהר לכתחלה בששה

(א) שיגעיל בתחלה היורה הגדולה אפי' אינה בת יומא, וישפוך מי הגעלה בחוץ וירתיח בה מים אחרים ויכניס בה הכלים ובסוף יחזור ויגעיל היורה הגדולה,

(ב) שלא יכניס הכלים עד שירתיחו המים, והרבה אחרונים כתבו שהיא חומרא יתירה, (ג) שלא יוציא הכלים מיד, וי"א שאפשר להוציאו מיד ומ"מ לכתחלה טוב לשהות מעט,

(ד) שלא ישהה הכלים בתוך היורה יותר מדאי שיש לחוש שאחר גמר פליטתו יחזור ויבלע,

(ה) שלא ישהה הכלים לאחר שינוחו המים מרתחתן שאז חוזרין ובלועין ממי הגעלה, (ו) שלא יגעיל כלים שבליעתן מועטת כגון כפות וכוסות עם כלים שבליעתן מרובה כגון קערות וקדרות.

וכל אלו החומרות מנהג לכתחלה אבל בדיעבד אין לחוש אפי' מגעיל אחר זמן איסורו כיון שאינו בן יומו מיהו אם רוצה להשתמש ביורה הגדולה צריך שיגעילנה בסוף מדינא²⁸.

²⁶ ס"ה וסקב"ז כ"ח

²⁷ כי מי יודע לשער מתי יפליט הכלי כל גיעולו שאם באנו לומר שיששה אותו כל כך ברותחין כדרך ששהה בו האיסור כשנבלע בו לא היתה הגעלה אחת מועלת לו כלל שהרי נשתמש בו איסור זה כמה ימים והאיך יפלוט כולו בהגעלה אחת אלא ודאי כך קיבלו חכמים שבהגעלה אחת הוא פולט את הכל ואם כן אין חילוק בין אם ישהה הרבה ברותחין או אם יוציאנו מיד.

²⁸ ס"א וסק"ג ד' ה' ו' ט' י' י"ג ושה"צ ובה"ל ד"ה כדי

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

אם מגעיל²⁹ בצבת יפתח את הצבת בתוך הרותחין ויאחוז הכלי במקום אחר כדי שיעלו הרותחין על מקום אחיזת הצבת וטוב יותר להגעיל בשבכה או בסל מנוקב ואף על פי שמגעיל כלים שאינם בני יומן.

לא יניח הכלי שרוצה להגעיל בתוך כלי שאינו מנוקב אפי' כשהוא צף ואינו נוגע בשוליו וא"כ משהה אותן בתוך היורה עד שהמים מעלין רתיחה בכלי שהוא רוצה להגעיל, אבל בתוך סל מנוקב או שבכה יכול להגעיל אבל כלים הרבה לא יניח שם ויגעילם יחד אם נוגעים זה בזה דבמקום נגיעתן לא סלקי הרתיחה³⁰.

ולאחר הגעלת כל כלי וכלי נהגו כל ישראל³¹ לשוטפו תיכף ומיד במים קרים כדי שלא יבלע מלכלוך מים רותחים שעל גביו שגיעול פליטת הכלי נתערב ברותחין ואף שכבר נתבטל בתוכם בס' אף על פי כן נוהגין לכתחלה להעבירו מעל גבי הכלי על ידי שטיפה בצונן:

וכן נהגו שלא להגעיל שום כלי³² כשהוא בן יומו אף שהוא יחידי ויש במים יותר מס' כנגדו גזירה שמא יטעו להגעיל כלי הבלוע משאר איסורי תורה כשהוא בן יומו ולא ידקדקו אם יש במים ס' כנגדו ויחזרו המים ויבלעו בכלי ויאסרו אותם אם אין בהם ס' כנגדו שהרי אין כאן נותן טעם בן נותן טעם של היתר אלא של איסור הבלוע בכלי וכתב בחזו"א אם נתנו במים דבר מר עד שנסרחו המים ונפסלו מאכילת אדם עלתה הגעלה לכלי אף אם הוא בן יומו ואין במים ס' נגד הכלי.

דף עו:

ה. יורה גדולה גדנפא דלישא אפומא ומליוה מיא וארתחה ... קסבר כבולעו כך פולטו מה בולעו בנצוצות אף פולטו בנצוצות

כלי גדול שאינו יכול להכניסו תוך כלי אחר מחמת גודלו ורוצה להכשירו וחושיש שמא יש על שפתו בליעת איסור במקום שאין המים עולים שם.³³ יעשה שפה של טיט סביב לפיו כדי שיקבל מים רבים ויעברו המים על כל

²⁹ ס"ד וסקב"ג ושה"צ

³⁰ [ואף על גב דלענין טבילה לא חייצי לענין רתיחה שאני] ועי' בחי' רעק"א (ס"ג וסקב"א כ"ב ושה"צ)

³¹ שו"ע ונו"כ תנב ז

³² מ"ב שם ס"ב וסקי"ט כ' ושה"צ

³³ שו"ע ונו"כ תנב ו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדרף היומי

מסכת עבודה זרה

שפתו, ואחר כך ימלאנו מים על כל שפתו וירתיחם בתוכו אצל האש ונמצא שגם שפת הכלי הונעל על ידי הרותחים שעברו על גביו.

ואם אינו רוצה לעשות לו שפה, ימלאנו מים היטב וירתיחם בתוכו אצל האש ויקח אבן רותח או לפיד אש וישליכנו לתוך הרותחין ומתוך כך ירתיחו יותר ויגברו ויעלו על כל שפתו³⁴.

וכל זה בכלי שלא נשתמש בו אלא מתוכו כדרך תשמיש כל הכלים ולכך הוא נכשר על ידי הגעלת הרותחין שבתוכו, דכבולעו כך פולטו, אבל כלי שנשתמש גם בצד החיצון שלו כגון כלי ששואבין בו רותחין מכלי ראשון וכן קערה שמכסין האלפס בצד החיצון שלה אינן נכשרין על ידי הגעלת הרותחין שמתוכן, אלא צריך להכניסן כולם לתוך יורה גדולה כדי שיעלה הרותחים על צד החיצון שלהם³⁵.

ו. הסכין שפה והיא טהורה ... ונועצה עשרה פעמים בקרקע

... שאינה עבודה ... ובסכין יפה שאין בה גומות ...

לאכול בה צונן

כבר התבאר לעיל דף עה: סכנינים ישנים³⁶ הנקחים מן הגוים בין גדולים בין קטנים³⁷, אם בא להשתמש בהן בצונן ובאקראי בעלמא, נועצה עשרה

³⁴ ס"ו וסקב"ט ל' ל"א ל"ב

³⁵ שו"ע הרב שם ומ"ב לא

³⁶ שו"ע ונו"כ יו"ד שם ז

³⁷ פי' בין בסכנינים הגדולים שדרך העכו"ם לפעמים לצלות עליהם ובין קטנים שאין דרך להשתמש בהם באור דינם שוה. פרי תואר ס"ק ט'.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

פעמים³⁸ בקרקע קשה ודיו³⁹, שהיא מעברת השמנונית שעליה, ויש אומרים⁴⁰ שלש פעמים סגי.

וצריך שינעוץ אותה בקרקע קשה בכל נעיצה ונעיצה, ולא ינעוץ במקום שנעוץ בפעם ראשונה, שבמקום שנעוץ כבר נעשית הקרקע רך ואינה מעברת השומן, ואפילו לחתוך בה דבר חריף כמו צנון י"א⁴¹ דסגי בהכי ויש להחמיר⁴², ודוקא להשתמש בו באקראי, אבל להשתמש בו בקביעות לא סגי בנעיצה, וגם בצונן.

במה דברים אמורים שהוא חלק שאין בו גומות, אבל אם יש בו גומות מלבנה או משחירה במשחזות של נפחים היטב על פני כולה עד שתשיר כל קליפתה, ונעיצה אינה מועלת לה שאין הנעיצה מוציאה האיסור הנדבק בין הגומות, וכן בהגעלה לא מהני אפילו לצונן כיון שיש בו גומות, שאין ההגעלה מועלת אלא להפליט איסור הבלוע בתוך הסכין, אבל לאיסור הנדבק בין הגומות אין הגעלה מועלת, לכך צריך ללבנו במקום הגומות⁴³ או להשחיו יפה במשחזות של נפחים.

ולהשתמש בו ברותח לא מהני ליה השחזה, אבל דיעבד אם נשתמש בו רותח אחר ההשחזה אפילו הוא ב"י מותר כמו אחר ההגעלה⁴⁴.

³⁸ בתורת הבית הארוך [בית ד' שער ד'] גרים גם בירושלמי עשרה פעמים, ונראה שזהו דברי רמב"ם ג"כ [כמבואר בפיו" מהמ"א דאם נעצה פחות מעשר פעמים אסור לחתוך בו אפי' צונן יעו"ש

³⁹ ובדין שפשוף אם הוא בנעיצה, עי' חו"ד סי' צ"א סק"ד [דהעיקר כדברי רמ"א דאחר שפשוף מותר לתת לתוכו אפי' דבר חריף, דשפשוף הוא במקום נעיצה]. וטוב טעם ודעת מ"ק סי' קכ"ט [דהביא דברי חו"ד הנ"ל, וביאר דבריו דכמו דמועיל נעיצה בסכין, מועיל שפשוף בכלי, דכל דבר הכשרו הוא כפי תשמישו, וכלי שתשמישו בהנחה בעלמא די לו בשפשוף בלבד, אבל סכין שתשמישו ע"י דוחקא צריך נעיצה בקרקע קשה ואין מועיל שפשוף לסכין, ויעו"ש עוד בדין נעיצה אם מועיל לחתוך בו].

⁴⁰ עי' פר"ת סק"א דסגי בג' פעמים, כדאיתא בירושלמי, ורק לכתחלה בעינן עשרה פעמים. ובדיעבד [אם נעץ מג"פ עד י"פ] אם אפשר לקלוף יקלוף [ואם א"א] א"צ ששים ע"ש

⁴¹ רמ"א

⁴² עפת"ש מ"ש מהבכור שור דבעל נפש יהוש ולא יאכל צנון ושאר ד"ח בסכין טריפה ע"י נעיצה י"פ ועי' בהגהות יד שאול לעיל סי' צ"ו סעי' א' מ"ש בזה והביא דברי הבכור שור הנזכר וסיים ולפענ"ד מדינא יש להחמיר בזה לדידן ודו"ק עכ"ל ועי' בהגהות חכמת שלמה לעיל סי' צ"ו סעי' ג' שהרבה ג"כ לתמוה ע"ד המחבר בזה וסיים ולדינא כ"ז שאין לנו תירוץ וישוב נכון לדברים הללו יש להחמיר דאף אם נעצה י"פ בקרקע אסור בדבר חריף כן גלענ"ד נכון וברור עכ"ל

⁴³ שו"ע ונו"כ או"ח תנא ג

⁴⁴ דהא ההשחזה עדיף מהגעלה לדעת המחבר וכן מוכח בב"י להדיא ואף על גב דהרשב"א וסייעתו סוברים דהגעלה עדיף ומותר להשתמש רותח אחר הגעלה ולא אחר השחזה מ"מ אנן דסמכי' דיעבד אדברי המתירין ה"ה לענין השחזה דסמכינן אהרמב"ם והר"ן דס"ל דהשחזה מועלת להשתמש רותח מפני שהשיפה קליפה היא לברזל, וקים להו לרבנן שאין ברזל בולע על ידי רותח יותר מכדי קליפה עד כאן, ונהי דלכתחילה לא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

ויש אומרים דסגי להו בהגעלה אם הם חלקים שאין בהם גומות, וצריך לשופם יפה במשחזות או ברחיים להעביר כל חלודה שבהם קודם הכשרם⁴⁵, ואם יש גומות ילבן מקום הגומות שיניח גחלים בוערות על המקום ההוא, ואח"כ יגעיל הסכין⁴⁶. ויש אומרים⁴⁷ שצריכין ליבון⁴⁸ אפילו הם חלקים מפני שהגוים משתמשין בהן על ידי האור, שפעמים מהפך בו הגוי בשר אצל האש או מתקן בו נר של חלב, ויש להחמיר. ובדיעבד אם הגעיל והשתמש בהם בחמין אינו אסור.

מיהו אם לבנו⁴⁹ ולא הגעילו אפילו יש בו גומות, או אם הגעילו ולא לבנו ואין בו גומות וחתך בו מאכל חם לא נאסר, אפילו אם הסכין בן יומו, דכבר נקלש איסורו בתוכו, ואם השחיזה במשחזות היטב בכל מקום ומגעילו אח"כ, מהני אפילו לכתחלה כמו ליבון אם יוכל לנקות הגומא שבו.

הסכין שהקת שלו⁵⁰ מחובר במסמרים קטנים אין מועיל לו הגעלה⁵¹, כי יש גומות הרבה במקום המסמרים וכן אם גוף הבית יד נעשה משני חלקים מדובקין ויש ריוח מעט ביניהם להכניס לשם הסכין שע"פ הרוב א"א לנקר שם היטב. וכן לפעמים יש פגם בין להב לקתא וא"א לנקות היטב זה המקום אם לא שיסיר הקתא מהלהב וכן אם יד הסכין דבוקה בבית יד ע"י דבק אין מועיל הגעלה, דכיון שהדבק מתקלקל במים רותחין יש לחוש שמא יחוס על הדבק ולא ירתיח המים יפה, וכן אם הבית יד עשויה מקרן ג"כ אין הגעלה מועלת שהקרן מתקלקל במים רותחין ויש לחוש שמא יחוס עליו. לפיכך ילבנו שיניח גחלים בוערות על המקום ההוא ויגעילנו אחר כך.

עבדינן כוותייהו משום דרוב הפוסקים חלוקים בזה, מכל מקום בדיעבד מיהא סמכינן עלייהו וכן דעת הרא"ה בספר ב"ה דף קכ"ד ע"ש שהאריך במעמו, ש"ך שם כ ופר"ח יו
⁴⁵ שו"ע ונו"כ שם דכתיב בפרשת הגעלת כלי מדין אך את הזהב וגו' כלומר רק את הזהב דהיינו כשאין שם חלודה רק זהב בלבד מועלת הגעלה להפליט הבלוע אבל כשיש שם חלודה יש לחוש שמא יש שם משהו מן האיסור והחלודה מכסהו ולזה לא מהני הגעלה כי אין הגעלה למה שהוא בעין. וכ"ז בחלודה שיש בזה קצת ממשות (שקורין ראס"ט) שכשגורדין אותה משם יש שם כמה עפרורין שאז יש לחוש שמא יש תחתיה משהו ממשות האיסור בעין והחלודה מכסהו אבל אם אין בחלודה ממשות כלל רק מראה בלבד כמו שנמצא לפעמים שיש שחרות או אדמימות בצד הפנימי של הכלי שאנו קורין (פלעקי"ן) אין קפידא. מ"ב שם כב

⁴⁶ יעשה זה קודם הגעלה ואם לא עשה כן מקודם יעשה זה אחר הגעלה. מ"ב שם כה

⁴⁷ ובהמין בפסח הקיל המחבר או"ח שם

⁴⁸ בליבון א"צ להעביר החלודה כי האש יבעיר את הכל. מ"ב שם כד

⁴⁹ לבוש יו"ד שם ומ"ב תנא יט

⁵⁰ מ"ב שם כג

⁵¹ אולם עיין בס' בית דוד הספרדי סי' ס"ג שהוכיח מלשון הרמ"א בזה דלא חיישינן בסכין שיש לו קתא של עץ משום גומות שבקתא ושפיר מועיל הגעלה להסכין ולא חיישינן להגומות והסדקים שבקתא שיש בו ממשא של איסור כיון דאין משתמשין בהקתא רק בהפרזלא ואף שבשירי כנה"ג באו"ח סי' תנ"א בהגהות המור אות ד' כתב להחמיר דלא מהני הגעלה לסכין של חמץ שהקתא מחופוי בעץ ונקבעו במסמורת כיון שיש בקתא גומות וא"א לנקות אותם זה הוא רק משום חומרא דחמץ עיין שם. ועיין בדרכ"ת פז שהביא חולקים בזה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

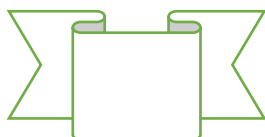


הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

הדרן עלך השוכר את הפועל וסליקא לה מסכת עבודה זרה

הדרן עלך מסכת עבודה זרה והדרן עלך



סיימתי מסכת עבודה זרה
תהילה לעונה בעת צרה
ובו נשלם דיני הכשר הכלים.
שבח לאל ההודאות בורא עולמים.
תשבחות רבות אל אראלים.
עוזר ותומך חוסי בו ויביא מושיעים.
יצילנו מיום אידם, ויביא לנו גואל מידם.
נאבד ונשרוף עבודה זרה, ונזכה מהרה להשבת שופטינו
כבראשונה.
נעבדנו באהבה וביראה, להעביר מהארץ רוח הטומאה.
יבא ירושלים מהרה בהצמחת קרן לדוד ובנין בית הבחירה.
אמן

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

